

JAMHURI YA MUUNGANO WA TANZANIA

BUNGE LA TANZANIA

ORODHA YA SHUGHULI ZA LEO

MKUTANO WA NANE

KIKAO CHA PILI

6 SEPTEMBER, 2017

ORODHA YA SHUGHULI ZA LEO

MKUTANO WA NANE

KIKAO CHA PILI – TAREHE 6 SEPTEMBER, 2017

I. DUA

II. HATI ZA KUWASILISHA MEZANI:

WAZIRI MKUU:

Taarifa za Matoleo ya Gazeti la Serikali pamoja na Nyongeza zake yaliyochapishwa tangu Mkutano wa Bunge uliopita kama ifuatavyo:-

- (i) Toleo Na. 13 la tarehe 31/3/2017
- (ii) Toleo Na. 14 la tarehe 07/4/2017
- (iii) Toleo Na. 15 la tarehe 14/4/2017
- (iv) Toleo Na. 16 la tarehe 21/4/2017
- (v) Toleo Na. 18 la tarehe 05/5/2017
- (vi) Toleo Na. 20 la tarehe 19/5/2017
- (vii) Toleo Na. 21 la tarehe 26/5/2017
- (viii) Toleo Na. 22 la tarehe 02/6/2017
- (ix) Toleo Na. 23 la tarehe 09/6/2017
- (x) Toleo Na. 24 la tarehe 16/6/2017
- (xi) Toleo Na. 25 la tarehe 23/6/2017

- (xii) Toleo Na. 26 la tarehe 30/6/2017
- (xiii) Toleo Na. 27 la tarehe 07/7/2017
- (xiv) Toleo Na. 28 la tarehe 14/7/2017
- (xv) Toleo Na. 29 la tarehe 21/7/2017
- (xvi) Toleo Na. 30 la tarehe 28/7/2017
- (xvii) Toleo Na. 31 la tarehe 04/8/2017
- (xviii) Toleo Na. 32 la tarehe 11/8/2017
- (xix) Toleo Na. 33 la tarehe 18/8/2017
- (xx) Toleo Na. 34 la tarehe 25/8/2017

III. MASWALI:

OFISI YA WAZIRI MKUU:

16. MHESHIMIWA MWANTAKAJE HAJI JUMA (BUBUBU):

Atamuuliza Mheshimiwa Waziri Mkuu:- Tanzania imeweka nafasi maalum za Uwakilishi wa Wanawake katika Bunge la Jamhuri ya Muungano wa Tanzania kwa Makundi ya Walemavu, Wasomi, Vijana na Wanawake:-

Je, ni lini Serikali itatunga Sheria itakayozilazimisha Taasisi za Serikali kutenga nafasi maalum za ajira kwa Watu Wenye Ulemavu ili nao wasiendeleo kujisikia kama wategemezi katika jamii.

OFISI YA RAIS (TAMISEMI):

17. MHESHIMIWA STEPHEN HILLARY NGONYANI (KOROGWE VIJIJINI):

Atamuuliza Mheshimiwa Waziri wa Nchi, Ofisi ya Rais (TAMISEMI):- Serikali iliahidi kutoa Shilingi milioni 60 kwa ajili ya mradi wa maji wa Sakare ulioko Tarafa ya Bungu na mpaka sasa imetoa shilingi milioni 20 tu:-

Je, ni lini fedha iliyobaki itatolewa.

18. MHESHIMIWA JULIUS KALANGA LAIZER (MONDULI):

Atamuuliza Mheshimiwa Waziri wa Nchi, Ofisi ya Rais (TAMISEMI):- Mheshimiwa Rais alipokuwa anaomba ridhaa ya kuchaguliwa kuwa Rais wa Tanzania mwaka 2015 aliahidi kuwa Serikali itakarabati mabwawa matatu ya Josho, Mto Mbu na Olkuro:-

- (a) Je, ni lini Serikali itatekeleza ahadi hiyo ili Wananchi wa Esilalei waweze kupata maji kwa ajili ya mifugo yao;
- (b) Je, ni lini Serikali itawapatia Wananchi wa Sepeko na Lepurko maji safi na salama.

OFISI YA MAKAMU WA RAIS (MUUNGANO NA MAZINGIRA):

19. MHESHIMIWA ALLY MOHAMED KEISSY (NKASI KASKAZINI):

Atamuuliza Mheshimiwa Waziri wa Nchi, Ofisi ya Makamu wa Rais (Muungano na Mazingira):- Katika miaka ya 1960 kulikuwa na Kingo katika Mto Lukuga huko DRC – Congo; Kingo hizo zilisaidia sana kuzuia kupungua maji katika Ziwa Tanganyika:-

- Je, nchi za Burundi, Zambia, DRC - Congo na Tanzania zimefikia wapi katika mpango wa kuweka Kingo katika Mto Lukuga ili Ziwa Tanganyika lisiathirike sana kwa kupungua maji na kutishia uhai wa viumbe katika Ziwa hilo.

WIZARA YA AFYA, MAENDELEO YA JAMII, JINSIA, WAZEE NA WATOTO:

20. MHESHIMIWA HAWA MCHAFU CHAKOMA (VITI MAALUM):

Atamuuliza Mheshimiwa Waziri wa Afya, Maendeleo ya Jamii, Jinsia, Wazee na Watoto:- Rais wa Awamu ya Nne, Mhe. Dkt. Jakaya Kikwete aliahidi kupandishwa hadhi Kituo cha Afya Kibiti kuwa Hospitali ya Wilaya:-

Je, ni lini ahadi hiyo itatekelezwa.

21. MHESHIMIWA KHATIB SAID HAJI (KONDE):

Atamuuliza Mheshimiwa Waziri wa Afya, Maendeleo ya Jamii, Jinsia, Wazee na Watoto:- Kumekuwa na ongezeko kubwa la tatizo la Wanaume kupungukiwa nguvu za kiume, jambo ambalo linaleta tafrani kubwa na kusababisha ndoa nyingi kuvunjika na zilizobakia kuwa katika hali ya mashaka:-

- (a) Je, Serikali inaliyua tatizo hilo;
- (b) Kama inaliyua, Je, inachukua hatua gani kukabiliana na tatizo hilo.

22. MHESHIMIWA ANNA JORAM GIDARYA (VITI MAALUM):

Atamuuliza Mheshimiwa Waziri wa Afya, Maendeleo ya Jamii, Jinsia, Wazee na Watoto:- Mkoa wa Manyara ni mojawapo ya Mikoa inayoongoza kwa ukeketaji wa Watoto wa kike; takwimu za mwaka 2017 zinaonyesha kuwa Mkoa wa Manyara unaongoza Kitaifa:-

- (a) Je, Serikali ina mpango gani madhubuti wa kukomesha ukatili huo wa kijinsia pamoja na

kutoa semina elekezi kuhusu madhara yatokanayo na ukeketaji wa Mtoto wa kike hususan Wilaya ya Hanang', Simanjiro, Kiteto na Mbulu;

- (b) Kwa kuwa Ngariba sasa wanatumia mbinu mbadala za kuwakeketa Watoto wa kike wa kuanzia miezi sita (6) hadi mwaka mmoja na miezi sita. Je, Serikali ina mkakati gani wa kuwakamata ngariba wote wanaofanya ukatili huo na kuwachukulia hatua za kinidhamu ili wawe sehemu na fundisho la kukomesha ukatili huo.

WIZARA YA KATIBA NA SHERIA:

23. MHESHIMIWA VICTOR KILASILE MWAMBALASWA (LUPA):

Atamuuliza Mheshimiwa Waziri wa Katiba na Sheria:- Je, ni lini Serikali itajenga Mahakama ya Wilaya ya Chunya.

WIZARA YA KILIMO, MIFUGO NA UVUVI:

24. MHESHIMIWA MAIDA HAMAD ABDALLAH (VITI MAALUM):

Atamuuliza Mheshimiwa Waziri wa Kilimo, Mifugo na Uvuvi:- Mazao ya Mdalasini na Mchaichai yanategemewa sana kama viungo na pia hutumika kutibu afya zetu ndani na nje ya nchi, na mazao haya yanastahimili sana ukame na hayategemei mbolea lakini Wakulima wengi hawana uelewa wowote kuhusiana na mazao haya; kwa upande wa mchaichai bei ya shambani ni shilingi 250,000/= kwa tani moja:-

- Je, Serikali ipo tayari kutoa elimu kwa Wakulima ili kuweza kufahamu faida ya mazao hayo ili kuongeza uzalishaji na kukuza uchumi nchini.

25. MHESHIMIWA CATHERINE NYAKAO RUGE (VITI MAALUM):

Atamuuliza Mheshimiwa Waziri wa Kilimo, Mifugo na Uvuvi:- Kuna taarifa ya uwekezaji katika Bonde la Mto Mara na Kilimo cha Umwagiliaji cha Miwa na kwamba wawekezaji hao ni Waisrael:-

Je, ni kwa namna gani Wananchi watanufaika na ulimaji wa Miwa katika Bonde hilo ambalo Wananchi wamekuwa wakilitumia katika kilimo

cha mazao ya chakula, biashara na pia kwa malisho ya ng'ombe.

WIZARA YA UJENZI, UCHUKUZI NA MAWASILIANO:

26. MHESHIMIWA RASHID AKBAR AJALI (NEWALA VIJIJINI):

Atamuuliza Mheshimiwa Waziri wa Ujenzi, Uchukuzi na Mawasiliano:- Wakati wa Kampeni za Uchaguzi, Makamu wa Rais alipokuja katika Mji Mdogo wa Kitangari miongoni mwa matatizo aliyoelezwa ni tatizo la barabara kati ya Newala na Jimbo la Mtama Mkoani Lindi yenye urefu wa km 50 naye aliahidi kusaidia ujenzi pindi fedha zitakapopatikana:-

Je, ni lini sasa barabara hiyo itaanza kujengwa.

27. MHESHIMIWA SALMA RASHID KIKWETE (KUTEULIWA):

Atamuuliza Mheshimiwa Waziri wa Ujenzi, Uchukuzi na Mawasiliano:- Sayansi na Teknolojia imeleta mapinduzi makubwa sana kwa maendeleo ya mwanadamu, ikiwa ni pamoja na simu za mkononi ambazo zimerahisisha sana mawasiliano na huduma za kifedha; pamoja na

mazuri hayo baadhi ya vijana na makundi rika mengine husikiliza simu kwa kutumia “head phones” na hatimaye hupoteza uwezi wa kusikia (uziwi):-

(a) Je, Serikali haioni kuwa sasa ni wakati muafaka kutoa tamko kwa vijana hao kuacha matumizi yasiyokuwa na tija;

(b) Je, Serikali haioni ni vema simu zinazolingizwa nchini ziingizwe bila “head phones” kwa ajili ya kuwanusuru na uziwi vijana hao ambao ni tegemeo la Taifa letu.

WIZARA YA ARDHI, NYUMBA NA MAENDELEO YA MAKAZI:

28. MHESHIMIWA YAHAYA OMARY MASSARE (MANYONI MAGHARIBI):

Atamuuliza Mheshimiwa Waziri wa Ardhi, Nyumba na Maendeleo ya Makazi:- Shamba la Kampuni iliyokuwa ikiitwa Tanganyika Packers lenye Ekari 45,000 katika Halmashauri ya Itigi limetelekezwa kwa muda mrefu na Wananchi wa Kata 4 na Vijiji 12 wamekuwa wakilitumia kwa Kilimo na ufugaji:-

(a) Je, ni lini Serikali itapendekeza kwa Mhe. Rais kufutwa kwa hati hiyo;

(b) Je, ni lini Serikali italirudisha rasmi shamba hilo kwa Halmashauri ya Itigi ili lipangiwe matumzi kwa ajili ya Wakulima na Wafugaji.

WIZARA YA NISHATI NA MADINI:

29. MHESHIMIWA PROF. NORMAN ADAMSON SIGALLA KING (MAKETE):

Atamuuliza Mheshimiwa Waziri wa Nishati na Madini:- Pamoja na juhudi nzuri zinazofanywa na Serikali kupeleka umeme Vijijini:-

Je, ni lini Vijiji 86 vya Wilaya ya Makete hususan Tarafa ya Ukwama, Lupalilo, Ikuwa, Matamba na Bulogwa vitapatiwa umeme.

**DODOMA
6 SEPTEMBER, 2017**

**DKT. T. D. KASHILILAH
KATIBU WA BUNGE**